

له ماشومانو سره د انصاف په اړه نړیواله اعلامیه

20 نومبر 2021

له ماشومانو سره د انصاف په اړه د 2021 کال نړیوال غونډه؛

د آنلاین تگلاري فارم له لارې د 20-15 نومبر 2021 پورې له 100 څخه زیاتو هیوادونو څخه د 4,800 بین المللي ګډون کوونکو راتولولو سره، "د ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته د لاسرسۍ ډاډ تر لاسه کول" په لور د ماشومانو د انصاف د غیر توپیر او ټول شموله سیستمونو په لور؛

د ماشومانو سره د انصاف په اړه د نړیوال نوښت لخوا تنظیم شوی (د *Terre des hommes* یو کنسورشیم *consortium*، د جزا اصلاحاتو نړیوال *Penal Reform International*، د ځوانانو او کورنیو قاضیانو او قاضیانو نړیواله ټولنه *International Association of Youth and Family Judges and Magistrates*، او د ماشومانو د حقوقو نړیوال انسټیټیوټ *International Institute for the Rights of the Child*) او د فدرالي مکسیکو عالی محکمی *federal Mexican Supreme Court of Justice* لخوا کوربه توب شوی، د ملګرو ملتونو د ماشومانو فنډ تخنیکي ملاتړ سره، د ماشومانو پر وړاندې د تاوتریخوالي په اړه د ملګرو ملتونو د سرمنشې د ځانګړي استازي دفتر، د مخدره موادو او جرمونو په اړه د ملګرو ملتونو دفتر *United Nations Office on Drugs and Crime*، د بشري حقوقو لپاره د ملګرو ملتونو عالی کمیشنر دفتر، د اقتصادي همکارۍ او پراختیا سازمان، او د سوله ایزو، عادلانه او ټول شموله ټولنو لپاره د لارې موندنې؛ د اروپا د شورا او د اروپا پارلمان *Council of Europe and the European Parliament* تر څارنې لاندې؛ د بیکر مکینزي *Baker McKenzie* څخه د رضاکارانه ملاتړ سره؛ او د ساینسي کمیټې *Scientific Committee*، د اتلانو کمیټه، د ماشومانو او ځوانانو مشورتي ګروپ *Child and Youth Advisory Group*، او د نړیوال کانګرس سیمه ایز او ملي چمتوالي غونډې؛ د معلوماتو سره،

د ماشومانو د حقوقو په اړه د ملګرو ملتونو کنوانسیون او د ماشومانو د حقوقو نورو اړوندو نړیوالو معیارونو کې د ماشومانو د حقوقو د ودې، ساتنې او بشپړولو لپاره د کلکې ژمنې بیا تایید کول؛

د پاریس اعلامیه (فرانسه، می 2018)، د جنیوا اعلامیه (سویټزرلینډ، جنوري 2015)، او د لیما اعلامیه (پیرو، نومبر 2009) کې د دريو پخوانیو نړیوالو کانګرسونو د ژمنو یادونه چې د ماشومانو لپاره انصاف، د انصاف بیا رغونه، او د ماشومانو د انصاف د سیستمونو پیاوړتیا باندې تمرکز کوي؛

د سپارښتنو او عمل ټکي ملاتړ چې په سولې، انصاف او ټول شموله ټولنو لپاره د لار موندلو لپاره د ماشومانو لپاره د نړیوال انصاف غوښتنې (سپټمبر 2019) کې مشخص شوی دي، د دوامدارې پراختیا موخې 16 په تړاو سره، په نړیواله، سیمه ییزه او ملي کچه د مختلفو دولتي او مدني ټولنو سازمانونو او اکادمیک بنسټونو لخوا رامینځته شوی او تایید شوی دی؛

په تیر نړیوال کانګرس (فرانسه، می 2018) کې د دوی په بیان کې د ماشومانو او ځوانانو لخوا د غوښتنو بیا تینګار کولو اړتیا پېژندل؛ د هغه لارښود اهمیت چې د ملګرو ملتونو په نړیواله مطالعه کې د آزادۍ څخه د محروم ماشومانو په اړه چمتو شوي (نومبر 2019)؛ انصاف ته د

ماشومانو په لاسرسي باندې د کويډ-19 اغيزې د ملگرو ملتونو د پالیسي په لنډيز کې په گوته شوي: په ماشومانو باندې د کويډ-19 اغيزې (اپریل 2020) او د ادارې تخنیکي یادونه: کويډ-19 او ماشومان د دوی له ازادې څخه بې برخې شوي (اپریل 2020)؛ د کويډ-19 په دوره کې د ماشومانو لپاره انصاف ته د یونیسف لاسرسي کې وړاندې شوي درسونه: د ساحې څخه زده کړې (دسمبر 2020)؛ او د ماشومانو لپاره ژمنې چې د دولت او حکومت د مشرانو، وزیرانو، او د جرمنو د مخنیوي د پرمختګ په اړه د کیوتو اعلامیه کې د ملگرو ملتونو د غړو هیوادونو استازي، جرمني انصاف او د قانون حاکمیت (جاپان، مارچ 2021) د جرمنو مخنیوي او جنایي انصاف په اړه د ملگرو ملتونو د څوارلسم کانګرس په مناسبیت؛

د لاندې یادونه وکړئ:

1. که څه هم د ماشومانو د حقونو په اړه د ملگرو ملتونو کنوانسیون (CRC) په ځانګړې توګه انصاف یا درملني ته د لاسرسي کلمې نه يادوي، مفهوم په ټوليز ډول د خپلو احکامو په اوږدو کې ځای په ځای شوی دی، په شمول د غوره ګټو اصول؛ د ماشومانو حق چې معلومات تر لاسه کړي، خپل نظر څرګند کړي، او اوریدل شي؛ د هر ډول تاوتریخوالي څخه د ساتنې حق؛ هغه حقونه، محافظتونه، او تضمینونه چې په شخړه کې د ماشومانو او قانون سره په اړیکه کې دي؛ او هغه اقدامات چې د آزادی د محرومیت او د نورو په منځ کې د ماشومانو د قربانیانو د بیا رغولو او بیا ادغام لپاره ټاکل شوي؛
2. دا چې د بشري حقونو نړیواله اعلامیه او د مدني او سیاسي حقونو نړیوال میثاق، د نورو په منځ کې، په ټولو ماشومانو مساوي تطبیق کېږي، او دا ثابتوي چې هر هغه څوک چې حقونه یا آزادي یې تر پښو لاندې کېږي د اغیزمنې درملني حق لري، او دا چې دا حق باید د باصلاحیته قضایي، اداري، یا مقننه چارواکو او یا د کوم بل باصلاحیته واک لخوا چې د دولت د حقوقي سیستم لخوا چمتو شوی وي ټاکل کېږي؛
3. چې د عدم توپیر اصول د CRC بنسټیز ستنه ده او د ډیری نړیوالو، سیمه ایزو او ملي قانوني وسیلو لپاره د بنسټ په توګه کار کوي؛
4. دا چې د ملگرو ملتونو په عمومي مجلس کې د ملگرو ملتونو غړو هیوادونو انصاف ته مساوي لاسرسي د یو اساسي حق په توګه منلی دی، د ماشومانو په شمول، او دا چې انصاف ته د ټولو لپاره مساوي لاسرسي یقیني کول، او د ماشومانو په وړاندې د تاوتریخوالي ختمول دواړه د دوامدار پرمختګ لپاره د 2030 اجنډا اصلي عناصر دي، په ځانګړې توګه د Goal 16؛
5. دا چې ماشومان اړ کېږي چې د ټولني د ناکامیو مسؤلیت په غاړه واخلي، په شمول د تاوتریخوالي بې شمیره ډولونه چې د انصاف په کلام سیاق کې دننه او بهر ورته لارښوونه کېږي، کوم چې په غیر متناسب ډول په محرومو ماشومانو اغیزه کوي او د هغو شرایطو او خطر فکتورونو مخنیوي او ځواب ویلو هڅو مخه نیسي چې ماشومان یې د قانون سره په اړیکه کې راځي، که د قرباني/ژغورونکي په توګه، د تورن یا محکوم شوي مجرم په توګه، یو شاهد، د ټولو یو ترکیب، یا په کوم بل حالت کې؛
6. دا چې کويډ-19 وبا موجوده ټولنیز نابرابری پراخه کړې او د ماشومانو د انصاف او محافظت سیستمونه او خدمات یې لا کمزوري یا بشپړ فلج کړي دي، او دا چې دا ستونزې د بې شمیره نورو معاصرو او روانو بحرانونو له امله لاپسي زیاتې شوي، په شمول د اقلیم او چاپیریال بحران، جیو پولیټیکل تاوتریخوالی او وسله والې شخړې، اقتصادي بحرانونه، او نور بشردوستانه بیړني حالتونه، کوم چې د انعطاف وړ چوکاټونو، سیستمونو او تګلارو د جوړولو غوښتنه کوي چې د ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته د پایښت وړ لاسرسي وړ کړي؛
7. دا چې نړۍ په زیاتیدونکې توګه د ملي او نړیوالو خوځښتونو په سر کې د ځواکمن ماشومانو او ځوانانو شاهد ده چې د ټولنیز، جنسیتی، نژادي، اقلیم او سیاسي انصاف غوښتنه کوي، پداسې حال کې چې په بریالیتوب سره د بحثونو بدلول او د عدلي سیستم په اصلاحاتو اغیزه کول؛
8. دا چې د ماشومانو په عدلي سیستم کې د توپیر او نابرابری نشتوالی او انصاف ته د لاسرسي په برخه کې به بلاخره ټولو ماشومانو ته ګټه ورسوي، پرته له دې چې دوی څوک دي، د کوم ځای څخه دي، یا په کوم حالت کې دي؛
9. دا چې د قانون سره په طبیعي توګه په اړیکه کې ماشومان د نورو ماشومانو په څیر ورته حقوق لري، کوم چې د دوی د حقونو او هوساینې لپاره مساوي او مساوي درناوی او ساتنې ته اړتیا لري، د ځانګړو زیانونو او اړتیاوو په وړاندې د حساسیت سره چې هر ماشوم ورسره مخ کېږي او د دوی د پراختیا وړ ظرفیتونو پیژندل؛

10. دا چې انصاف، د ماشوم د ساتنې او هوساینې، ټولنیز خونديتوب، بنوونې او روزنې او روغتیا پاملرنې ساحو اداره کولو سیستمونو لپاره دا اړینه ده چې څو اړخیزه همغږي او همکاري تعقیب کړي ترڅو په هر اړخیزه او مؤثره توګه هغه قضیې حل کړي چې ماشومان د قانون هري بڼه سره په اړیکه کې دي.

د نړیوال کانګره د ماشومانو او ځوانانو مشورتي ګروپ لخوا راټول شوي د ماشومانو او ځوانانو لاندې غږونو ته درناوی:

11. مور د ماشومانو او ځوانانو یوه ډله یو چې د قضایې سیستمونو سره په اړیکه کې د ماشومانو د حقونو په اړه لېواله یو، په ځانګړې توګه دا چې زموږ څخه ډیرې یې په مستقیم ډول دا سیستمونه تجربه کړي دي، او زموږ د تجربو پر بنسټ، مور احساس کوو چې:

a. بین المللي توپیر او اقتصادي نابرابري له قانون سره د ماشومانو د اړیکې اصلي لاملونه دي.

b. هغه ماشومان چې له قانون سره په اړیکه کې دي د کورني تاوتریخوالي، په کورنۍ کې ناوړه ګټه اخیستنې، او له زده کړې څخه د ایستلو په شمول د سختو او پیچلو ډولونو سره مخ کېږي، کوم چې کولی شي د ماشومانو رواني روغتیا باندې ډیره اغیزه وکړي؛

c. عدلی سیستمونه د ماشومانو حقونه لومړیتوب نه ګڼي، چې له امله یې ډیرې ماشومان د قضایې سیستم سره د مخامخ کېدو له امله زیانمن شوي، له پامه غورځول شوي او خوریدلي احساس کوو؛

d. د جزایي عدالت سیستمونه هم اکثراً د بیا رغولو او د سولې پر ځای په جزا او ملامتی تمرکز کوي؛

12. مور باور لرو چې ماشومان د نن ورځې اتباع او د سبا مشران دي، او مور غوښتنه کوو چې لویان دا اوپیژني او د ماشومانو پوهه د دوی د حقونو په اړه پیاوړي کړي.

13. د قضایې سیستمونو سره په اړیکه کې د ماشومانو لپاره د ریښتیني بدلون رامینځته کولو لپاره، مور غوښتنه کوو چې حکومتونه او مدني ټولني د ماشومانو او ځوانانو سره په ګډه کار وکړي ترڅو دا ترلاسه شي چې د ټولو ماشومانو حقونه، لکه څنګه چې په نړیوال قانون کې ټاکل شوي، د نړۍ د هر ماشوم لپاره پوره کېږي؛

14. په ځانګړې توګه، مور دا غوښتنه کوو چې:

a. ټولو ماشومانو ته په مساوي ډول انصاف ته لاسرسی ورکول کېږي چې ټول شموله وي او د هېڅ دلیل لپاره توپیر نه کوي؛

b. ماشومانو ته آزادي ورکول کېږي چې خپل نظرونه شریک کړي او د دوی نظرونه په جدي توګه اخیستل کېږي؛

c. د خپل ژوند په اړه د تصمیم نیولو لپاره د ماشومانو وړتیا پیاوړتیا شوي، او دا چې دوی د لویانو څخه کافي ملاتړ ترلاسه کوي؛

d. ماشومانو ته معلومات او لارښوونې ورکول کېږي چې څنګه دوی کولی شي د اوسني وبا په څیر ناڅرګندتیا او د بحران شیبې په بڼه توګه اداره کړي؛

e. له قانون سره په اړیکه کې له ماشومانو سره په داسې ډول چلند کېږي چې انساني وي، چېرې چې د دوی حقونو ته درناوی کېږي، او د دوی د رواني روغتیا او هوساینې لپاره هولیسټیک چلند کېږي؛

f. هغه ځوانان چې د قانون سره په اړیکه کې دي چې د ماشومتوب "عمر تیر شوي" لري د ماشومانو په څیر ورته شرایط ورکول کېږي؛

g. ماشومانو او ځوانانو ته فرصتونه وړاندې کېږي چې د بیا رغونې پروسې په اړه زده کړه وکړي او بنسټل شي؛

h. ماشومان او تنګي ځوانان د خپلو حقونو د غوښتنو لپاره ملاتړ کېږي، کوم چې په عدلي سیستمونو باندې د باور د بیا ژوندي کولو کلیدي ده؛

15. مور باوري يو چې د ماشومانو لپاره او ورسره ريښتيني انصاف هغه وخت تر لاسه كېدى شي چې د ټولو ماشومانو سره مساوي چلند وشي او د لويانو ته د بشري حقونو ژمني پوره كولو لپاره د كار كولو فرصتونه وركړل شي.

په دې توگه، مور د نړيوال كانگره د تنظيم كونكو، شريكانو او گډون كوونكو په توگه، په ټوليز ډول د دولتونو او مدني ټولني په گډون په ټولو اړوندو اړخونو غږ كوو چې:

د ماشومانو سره د انصاف رښتيني احساس، دواړه نن او سبا

16. د ماشومانو او لويانو په توگه، د نړۍ په گوټ گوټ كې د ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته د مساوي، غير توپير، او ټول شموله لاسرسي د تر لاسه كولو لپاره، لاس په كار شئ په داسې ډول چې د ماشومانو سره د متخصصينو او مركزي لوبغاړو په توگه د مثبت بدلون په تعقيب كې ملگرتيا كوي، په شمول د ماشوم لپاره انصاف او انصاف ته د لاسرسي نورم چوكاټ كې، د حقوقي او تنظيمي تگلاري جوړول او اصلاحات، د سيستمونو عمليات او د طرز العملونو پلي كول، د اړونده فعالينو ظرفيت لوړول، او د وظيفوي مسؤلينو، ټولنو او پراخي ټولني پلي كول؛

17. د ماشومانو د حقونو د ساتونكي په توگه د ماشومانو لپاره وړ چاپيريال ته وده وركول ترڅو د بدلون د استازو په توگه عمل وكړي، او د ماشوم دوستانه، جنسيت سره حساس، او معلوليت لرونكي لارښوونې او د قانون او حقوقي معلوماتو په اړه د معلوماتو په وړاندې كولو سره د نن او راتلونكي غرونه پراخ كړي. كرنلاره د ماشومانو او لويانو لپاره د ماشومانو د حقونو په اړه د عامه پوهاوي بنه كول، د ماشومانو په نښه شوي ارتباط په داسې ډول تعقيب كول چې ماشومانو ته د رسيدو لپاره خورا اغيزمن وي، او د هر پس منظر او حالتونو ماشومانو لپاره د گډون لپاره ټول شموله او د لاسرسي وړ تگلاري ډاډمن كول، په شمول د ټولو ماشومانو چې له قانون سره په اړيکه كې دي؛

18. په قانون كې د ماشومانو گډون مكلف كړئ او دا قانون پلي كړئ ترڅو ډاډ تر لاسه شي چې ماشومان په ميز كې ناست دي، د دې پر ځای چې يوازې ماشومان گډون ته وهڅوي او په غير فعاله توگه او يوازي د مشورې د موضوع په توگه له ماشومانو سره بنكيل شي، په ځانگړې توگه د ماشومانو هغو ډلو لپاره چې له قانون سره په اړيکه كې دي چې اكثرأ د توپير، حاشيي، زيانمنتيا، يا د هغو ناڅرگندو شرايطو له امله له بحثونو څخه ايستل كېږي چې دوى په كې دي؛

د ماشومانو لپاره انصاف ته له توپير پرته ټول شموله لاسرسي

19. د ماشومانو د انصاف په اړه په هر ډول بحثونو او اصلاحاتو كې د پراخي نابرابرۍ او توپير مفكورې مركزي كړئ، او د قانون سره په اړيکه كې د هر ماشوم لپاره په هره زمينه كې د توپير د له منځه وړلو لپاره عملي حلونه رامېنځته كړي، په داسې ډول چې د منفي لېبل كولو او بدنانونكي اغيز څخه مخنيوى وشي؛

20. ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته د رښتيني او مساوي لاسرسي تضمين كول، په ځانگړې توگه د محرومو ډلو څخه، په داسې طريقه چې په ټوليز ډول جرمي، مدني، اداري، دوديز/ عنعنوي، انتقالي، او ټولنيز انصاف په غاړه لري؛

21. د قانون سره په اړيکه كې د ټولو ماشومانو لپاره د عمر مناسب، معلوليت لرونكي، د جنسيت ځواب وركونكي، او اړتياوو او د حقونو پر بنسټ د انصاف كرنلاري او اسانتياوو ته وده وركول او كارول چې د عصبي، پرمختيايي، او چلند ساينس پر اساس دي؛

22. د قانون سره په اړيکه كې د هر ماشوم كلتوري او ژبني تنوع ته درناوى او په گوته كول اداره كړئ؛

23. د ټولني پر بنسټ خدمتونه او غير محافظتي اقدامات رامېنځته كول چې په تخليقي ډول پخپله د ټولنو سره پلي كېږي او په نړيواله كچه ماشومانو ته په غير توپير او ټول شموله توگه د لاسرسي وړ وي؛

24. په ملي او سيمه ايزو كچه د معلوماتو راټولولو او ارزونو ته دوام وركول او پياوړي كول ترڅو پوه شي چې څنگه اصلي، لږ شمېر يا لږكې او پسمانده ماشومان د قانون سره اړيکه نيسي، څنگه انصاف ته د دوى لاسرسي خنډ كېږي، او د قضايي سيستمونو لخوا د دې ماشومانو سره د منفي توپير چلند اصلي لاملونه، د دې لپاره چې په سيستم كې د دوى د ډير استازيتوب مخه ونیول شي او په سمه توگه باخبره، اغيزمن، او دوامداره مداخلې رامېنځته كړي؛

25. د ماشومانو لپاره د غیر توپیر او ټول شموله انصاف سیستمونو او د ماشومانو لپاره انصاف ته د مساوي لاسرسي په اړه د لوړې-کچې سیاسي ژمنې خوندي کول، د وخت او سرچینو مناسبه، کافي او مساوي پانگه اچونه او د ټولو اړوندو اړخونو مناسب ظرفیت جوړونه چې له ماشومانو سره اړیکه لري؛

د بحران او وبا په وړاندې د ماشومانو لپاره عدل یا انصاف ته غزیدونکي لاسرسي

26. د بیرني او غیر بیرني شرایطو په جریان کې د ماشومانو لپاره د نوښت او د غزیدونکي انصاف پروسي او طرزالعملونو لپاره د قانوني او پالیسي اساس غوره کول ترڅو د ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته دوامداره لاسرسي ورکړي؛

27. د مجازي محکمو، اوریدلو، مرکو، د قضیې او معلوماتو مدیریت پلي کولو ته پام وکړئ، او نور طرزالعملونه، په داسې ډول چې د طرزالعمل محافظت تضمینوي، چې په شخصي توګه اوریدلو او کړنلارې بشپړوي، او دا چې د ډیجیټل او جغرافیایي ویش په پام کې نیولو سره د ازمویل شوي او اغیزمنو کړنو پر اساس رامینځته شوي، لاسرسي او ټول شموله، امنیت او پرائیویسي، محرمیت، او د ماشوم رضایت او آرامی کچه؛

28. د بیرني/بحراني پلان جوړونې او ځواب په برخه کې د بین المللي او څو سکتوري همکاريو لپاره روښانه پروتوکولونه جوړول او پلي کول، او ډاډ ترلاسه کړئ چې د ماشومانو د ساتنې او انصاف سیستمونو کې کلیدي ارګانونه اړین خدمتونه ګڼل کېږي چې د وبا یا بیرني حالت په وخت کې د کار کولو اجازه او لومړیتوب ورکول کېږي؛

29. د انصاف فعالیتو ظرفیت په دوامداره توګه رامینځته کول ترڅو دوی چمتو کړي چې په چټکه او مؤثره توګه رامینځته شوي اقدامات او وسیلې خپلي کړي او وکاروي او د بحران په وخت کې د بې ثباته حالتونو سره د تطبیق لپاره تاسیس شوی وي؛

30. د ماشومانو د حقونو او انصاف ته د لاسرسي فرصتونو په تړاو د بحرانونو او وبا د اغیزو او ناڅرګندتیا سره د مقابلي د طریقو په اړه د ماشومانو دوستانه، د جنسیت سره حساس او معلولیت لرونکي معلوماتي توکي رامینځته کول؛

د قانون سره په اړیکه کې د ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته د ماشوم دوستانه لاسرسي

31. د ماشومانو لپاره انصاف ته د لاسرسي په برخه کې څو اړخیزې تګلارې تعقیب کړئ، د سکتورونو او لوبغاړو ترمنځ د بې ثباته همغږۍ پر بنسټ، په داسې ډول چې د عدلي سیستمونو سره د ماشومانو غیر ضروري اړیکه کمه کړي؛

32. د ماشوم-دوستانه، د جنسیت ځواب وپونکي، معلولیت لرونکي، د صدماتو په اړه خبرتیا، او د شرایطو سره سم انصاف او ټولنیز خدمتونه، معلومات، او نور مناسب قانوني او غیر قانوني مرستې چمتو کول د ټولو ماشومانو لپاره چې د قانون سره په هره بڼه کې اړیکه لري. داسې ډول چې د ماشوم د انفرادي اړتیاو، هویت او شالید، شرایطو، او د بلوغ کچې ته ځواب وپونکي وي؛

33. د لاسرسي وړ رواني روغتیا او رواني ټولنیز ملاتړ چمتو کول ډاډمن کړئ ترڅو د قانون سره په اړیکه کې ماشومانو او د دوی کورنیو سره مرسته وکړي ترڅو د دوی ځانګړي حالتونو سره مقابله وکړي، موافقت وکړي او بدلون ومومي؛

34. د ابتدایي مداخلې، جامع او هراړخیز کورنی ملاتړ او پیاوړتیا، او د ټولنیز خوندیتوب سکیمونو او خدماتو د پیاوړتیا له لارې د ټولني جوړولو لپاره د اغیزمنو طریقو پیژندل او پلي کول، د هغو لارو د ګډوډولو لپاره چې ماشومان د قانون سره په اړیکه کې راځي، د هغو خطرونو مخنیوی او کمولو لپاره چې کیدای شي د سرغړونې یا بیا سرغړونې چلند لامل شي، او ماشومانو ته د دې توان ورکړي چې د تاوتریخوالي او غیر ضروري زیانونو څخه پاک یو عادي د ماشومتوب ژوند وکړي؛

35. د هر اړخیزه، همغږي، او د قضیې مدیریت له لارې د قانون سره په اړیکه کې د ټولو ماشومانو لپاره د بیارغونې انصاف، انحراف، بیارغونه او بیا یوځای کولو ته لومړیتوب ورکړئ، پر ځای د جلا او عمومي مداخلو؛

36. د ماشوم چلند جنجالي کول چې باید د هغه سیستمونو لخوا چې د ماشوم محافظت، ټولنیز محافظت، روغتیا پاملرنې، او رواني روغتیا او رواني ټولنیز ملاتړ کې دخپل وي په مؤثره توګه په ګوته شي او د نورو په مینځ کې د مخدره توکو پورې اړوند جرمونو لپاره د څو اړخیزو بدیل ځوابونو په شمول

37. او د وضعیت د جرمونو لري کول؛ او انسټیټیوټ تخصصي روزنه، د اکاډمیک نصاب اصلاح کول، او د خدماتو وړاندې کولو نوښتونو ته وده ورکوي ترڅو د 21 پېړۍ مسلکي او وړ کاري ځواک رامینځته کړي چې د ماشوم انصاف او د ماشومانو د ساتني فعالین او اړونده برخه اخیستونکي، په ځانگړې توگه حقوقي متخصصین، د قانون پلي کونکي افسران، څارنوالان، قضایي افسران، د سمون افسران او د ټولنیزو خدماتو کارکونکي، د ماشومانو د پراختیا، د ماشومانو سره د مرکي او پوښتنې کولو تخنیکونو، د بیا تپي کیدو مخنیوي لپاره مناسب پروتوکول، او په شعوري توگه د احتمالي تعصب کمولو طریقو په اړه موضوعاتو باندې.

تائید کونکي

د ماشومانو سره د انصاف په اړه نړیوال نوښت یوه ګډه برنامه ده چې د نړیوالو سازمانونو ټولنی لخوا رامینځته شوي چې د ماشومانو سره د انصاف نړیوال پړاو په توګه نړیوال کانګرس تنظیموي او همدارنګه د ماشومانو سره د انصاف آنلاین پلیټ فارم له لارې د متخصصینو نړیواله ټولنه ټولګیو او متحرک کوي. دا موخه د ماشوم د انصاف په برخه کې د انعکاس، تبادلې، او دوامداره زده کړې لپاره د آنلاین او آن ساینټ ځای له لارې د مسلکيانو ترمنځ د انتقادي بحثونو او عمل پر بنسټ ستونزې حل کول اسانه کول دي.

د ماشومانو سره د انصاف په اړه نړیوال کانګره د دی لپاره جوړ شوی دي چې د ماشومانو سره په اړیکه کې او/یا د قانون سره په شخړه کې د ماشومانو پورې اړوند خورا اوسني مسلکي حل کړي او دا د ماشومانو او ځوانانو، پالیسي جوړونکو او د عدلي سیستم برخه اخیستونکو، اکادمیکانو، مدني ټولنی او د ملګرو ملتونو استازو لپاره وقف او فعال ځای چمتو کوي، او نور متخصصین او تمرین کونکي چې: (1) په ټوله نړۍ کې د ماشومانو لپاره د عادلانه او مناسب انصاف سیستمونو ته وده ورکول؛ (2) مسلکي کسانو ته د غوره عملونو د تبادلې لپاره ځای چمتو کول، ساینسي همکارۍ ته وده ورکول، د پالیسي سپارښتنې جوړول، او د ماشومانو لپاره د انصاف په اړه پوهاوی لوړول؛ او (3) د قانون سره په اړیکه کې د ماشومانو او تنګيو ځوانانو حقونو پورې اړوند د نړیوالو وسایلو او معیارونو عملیاتي پلي کولو ملاتړ.

د ماشومانو سره د انصاف په اړه د 2021 نړیوال کانګره د توپیر کمولو لپاره د تمرین پر بنسټ ستراتیژیو تبادلې باندې تمرکز وکړ چې د انصاف سیستمونو ته لاسرسی - او کیفیت - زیان رسوي، او ډاډ ترلاسه کړي چې ټول ماشومان د قانون په سترګو کې مساوي چلند تضمینوي. برخه اخیستونکي په نړیوالو او سیمه ایزو عمومي غونډو او د عمل پر بنسټ ورکشاپونو کې ښکېل دي چې د ناستې بحثونو، تصدیق شوي روزنې، او د پالیسي پر بنسټ کاري ګروپ غونډو کې شامل دي. د "ټولو ماشومانو لپاره انصاف ته د لاسرسي ډاډ ترلاسه کول: د غیر توپیر او ټول شموله ماشومانو قضایې سیستمونو په لور" په ټولیزه موضوع کې، د نړیوال کانګرس په جریان کې 11 فرعي موضوعات لومړیتوب ورکړل شوي.

- سیستماتیک توکم بالنه او د ماشومانو غیر متناسب جرم د ځای، توکمیزو او نورو اقلیتونو څخه؛
- د جنسیت، جنسي تمایل، او د جنسیت د هویت له امله توپیر: د جنسیت انصاف ته وده ورکول؛
- توپیر چې د مهاجرت له امله اغیزمن شوي د ماشومانو او ځوانانو لخوا تجربه شوي، پشمول د مهاجرینو، بی سر پرسته بهرني ماشومانو، او د بهرنیو والدینو ماشومان؛
- د معلولیت او روغتیایي شرایطو له امله توپیر؛
- د موادو کارولو او ناوره ګټه اخیستنې له امله توپیر؛
- د ماشومانو د آنلاین چلند جرم کول؛
- د عمر محدودیتونه او د وضعیت جرمونه؛
- ډاډ ترلاسه کول چې د ماشوم غیر د ماشومانو په عدلي سیستمونو کې اوریدل کېږي؛
- د قانوني کثرتیت په شرایطو کې د ماشومانو د حقونو پوره کول؛
- د بحرانونو او وبا په وختونو کې د ماشوم د انصافي سیستمونو رامینځته کول؛ او
- د ماشومانو په قضایې سیستم کې د تاوتریخوالي سره مبارزه او د ماشومانو د قربانیانو، مجرمینو او شاهدانو لپاره د ماشومانو دوستانه چلند ډاډمن کول.

د ماشومانو سره د انصاف په اړه دا نړیواله اعلامیه د نړیوال کانګرس کنسورشیم او د هغې د ماشومانو او ځوانانو مشورتي ګروپ لخوا د ساینسي کمیټې، تنظیم کونکو شریکانو، او د نړیوال کانګرس او د هغې د چمتو کولو غونډو ګډون کونکو لخوا د معلوماتو سره مسوده شوي.

د نورو معلوماتو لپاره وګورئ www.justicewithchildren.org